

DECIZIE

14 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător
Judecători

Maria Ghervas
Luiza Gafton, Ion Druță
Dumitru Visternicean, Iuliana Oprea

juducând recursul declarat de Compania de Asigurări „Moldova – Astrovaz”
Societate pe Acțiuni,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Compania
de Asigurări „Galas” Societate pe Acțiuni împotriva Companiei de Asigurări
„Moldova – Astrovaz” Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Mirca Tatiana cu
privire la încasarea prejudiciului material,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2017, prin care s-a
respins apelul declarat de Compania de Asigurări „Moldova – Astrovaz” Societate pe
Acțiuni și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 ianuarie
2017,

c o n s t a t ă:

La 25 mai 2016, CA „Galas” SA a înaintat cerere de chemare în judecată către CA
„Moldova – Astrovaz” SA, intervenient accesoriu Mirca Tatiana cu privire la încasarea
prejudiciului material în sumă de 199 336 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii înaintate compania de asigurări a indicat că, la 06 decembrie
2015, în mun. Chișinău, la intersecția străzilor N. Dimo și A. Russo, s-a produs un
accident rutier între autoturismul de model Audi, n/î XXXXX, care aparține cu drept de
proprietate SRL „Promo TV” și era condus de către Stețco Vasile și autoturismul de
model Nissan, n/î XXXXX, condus de Mirca Tatiana.

Accidentul rutier menționat a fost investigat de către ofițerii responsabili din
cadrul Direcției de Poliție a mun. Chișinău, care au constatat că Mirca Tatiana a neglijat
prevederile pct.59 subpct.2) din Regulamentul circulației rutiere aprobat prin Hotărârea
Guvernului nr.357 din 13 mai 2009, iar în urma testelor efectuate, s-a stabilit că Mirca
Tatiana era în stare avansată de ebrietate la momentul producerii accidentului, procentul
de alcool etilic în sânge constituind 3,11 %.

Prin decizia agentului constator seria 44-1-22d/15 nr. 11920 din 29 decembrie
2015, Mirca Tatiana a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției prevăzute
de art.242 alin.(2) Cod contravențional și sancționată prin aplicarea sancțiunii în formă
de amendă în mărime de 50 unități convenționale și 6 puncte de penalizare.

La data producerii accidentului rutier, răspunderea civilă a proprietarului autoturismului de model Nissan, n/î XXXX, era asigurată de către CA „Moldova – Astrovaz” SA, în baza certificatului de asigurare seria RCAI nr. 001503310 din 01 mai 2015, iar autoturismul de model Audi, n/î XXXXX, era asigurat facultativ „Casco Full” de către CA „Galas” SA.

A susținut CA „Galas” SA că părțile interesate, adică reprezentantul persoanei despăgubite SRL „Promo TV” Stețco Igor, reprezentantul CA „Moldova – Astrovaz” SA, Cioban Andrian și reprezentantul CA „Galas” SA, Cernei Radu, au participat de comun acord la 22 ianuarie 2016 la constatarea daunelor, efectuată de către expertul Centrului Național de Expertize Judiciare, semnând fără careva obiecții actul de examinare a unității de transport de model Audi, n/î XXXX.

Ulterior, în baza actului de examinare menționat, expertul Centrului Național de Expertize Judiciare, Postanciuc Vasilii, a întocmit raportul de constatare tehnico-științifică nr.157, prin care s-a stabilit că prejudiciul material cauzat prin deteriorarea autoturismului vizat, cu includerea uzurii, constituie suma de 199 336 lei.

Astfel, prin ordinul directorului general al CA „Moldova – Astrovaz” SA nr. 37/Casco/16 din 10 februarie 2016, s-a dispus achitarea despăgubirii de asigurare în sumă de 199 336 lei, iar prin ordinul de plată nr. 173 din 22 februarie 2016, emis de BC „Moldindconbank” SA, CA „Galas” SA a achitat suma dată prin transfer la contul bancar al asiguratului SRL „Promo TV”.

Așa dar, bazându-se pe prevederile art. 22 alin. (12)-(13) Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, CA „Galas” SA a înaintat către CA „Moldova – Astrovaz” SA, reclamația nr. 68 din 23 februarie 2016, care a fost recepționată de ultimul, anexând toate actele prevăzute de art. 21 alin. (3) din aceeași Lege, însă, CA „Moldova – Astrovaz” SA, în loc să-și onoreze obligația legală de achitare a despăgubirii de asigurare, a solicitat un șir de acte suplimentare, care nu sunt prevăzute de art.21 alin. (3) al Legii indicate, motiv din care CA „Galas” SA a remis în repetat cererea. 175 din 18 aprilie 2016, care nu a fost soluționată.

Invocând prevederile alin. alin. 12), 13) ale art. 22 a Legii nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, art. 1329, 1415 Cod civil, CA „Galas” SA a solicitat încasarea din contul CA „Moldova – Astrovaz” SA a sumei de 199 336 lei precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 ianuarie 2017, s-a admis integral cererea de chemare în judecată înaintată de CA „Galas” SA, s-a dispus încasarea din contul CA „Moldova-Astrovaz” SA în beneficiul CA „Galas” SA, suma de 199 336 lei în contul reparării pagubei materiale apărute în baza raporturilor juridice de asigurare a autovehiculelor și cheltuielile de judecată în mărime de 5 980, 08 lei.

Considerând neîntemeiată hotărârea primei instanțe 16 februarie 2017, CA „Moldova – Astrovaz” SA a declarat apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 ianuarie 2017, cu pronunțarea unei

noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată înaintată de CA „Galas” SA să fie respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2017 s-a respins apelul declarat de către CA „Moldova – Astrovaz” SA și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 ianuarie 2017.

În susținerea soluției sale, instanța de apel a menționat că prima instanță a aplicat corect normele de drept pertinente speței și just a dispus încasarea sumei despăgubirii de asigurare în ordine de regres. Astfel, instanța a constatat că refuzul apelantei de a achita asigurătorului persoanei păgubite în accidentul rutier valoarea despăgubirii, este neîntemeiat. Or, aceasta sumă - 199 336 lei a fost achitată efectiv pentru repararea automobilului deteriorat, pentru daunele constatate în comun cu reprezentantul apelantei, iar în procesul de constatare a daunelor nu au fost înaintate careva obiecții din partea apelantului, fapt care denotă acordul tacit al acestuia cu daunele constatate.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, CA „Moldova – Astrovaz” SA a înaintat cerere de recurs, prin care solicită admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel din 02 noiembrie 2017, și a hotărârii primei instanțe din 19 ianuarie 2017, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea CA „Galas” SA să fie admisă numai în partea încasării sumei stabilite de CA „Moldova-Astrovaz” SA pentru dosarul de daună în cauză, cu titlu de despăgubire de asigurare în valoare de 109 151,91 lei.

Cu titlu secundar, solicită recurenta, remiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

Prin referința depusă la 26 decembrie 2017, CA „Galas” SA notează că recursul înaintat de către CA „Moldova-Astrovaz” SA, conține obiecțiile de fapt și de drept care deja au fost obiect de studiere și verificare de către instanțele ierarhic inferioare, primind o apreciere corespunzătoare, considerent din care solicită a fi considerat inadmisibil.

Pledând pentru admiterea recursului în sensul declarat, recurenta consideră că soluția instanței de apel este pripită, fapt ce rezultă din nedeterminarea naturii juridice a obiectului litigiului, criteriu care presupune prin sine lămurirea corectă și certă a situației de fapt și de drept.

Susține recurenta că atât prima instanță cât și instanța de apel au respins demersul CA „Moldova-Astrovaz” SA privind dispunerea efectuării unei expertize auto-merceologice pentru constatarea atât a valorii prejudiciului cauzat, precum și a valorii automobilului la data accidentului, pentru a exclude faptul că valoarea prejudiciului cauzat ar depăși valoarea automobilului la data accidentului. Astfel, consideră CA „Moldova-Astrovaz” SA că prima instanță i-a îngrădit dreptul la justiție și la un proces echitabil.

Notează recurenta că suma înaintată de CA „Galas” SA, este exagerată, invocând că între raportul de constatare prezentat de compania reclamantă și raportul de evaluare a pagubelor efectuat de către expertul independent SRL „Exauto-Plus” (Ciobanu Andrian) există o diferență esențială între sumele constatate, această diferență constituind 90 184,09 lei.

Astfel, înaintând instanțelor un demers în cadrul examinării prezentului litigiu recurenta a solicitat și înaintarea întrebării expertului cu privire la valoarea medie pe piață a automobilului deteriorat, pentru a exclude situației în care suma prejudiciului să nu fie mai mare decât însăși valoarea automobilului accidentat.

Comunică CA „Moldova-Astrovaz” SA că întrebarea privind valoarea automobilului a fost înaintată pe cale extrajudiciară în baza scrisorii nr. 151 din 22 martie 2016, însă vre-o reacție din partea intimatului nu a parvenit.

Așa dar, recurenta consideră că atât instanța de fond, cât și cea de apel au încălcat principiul contradictorialității și egalității părților în proces, încălcându-se în acest sens dreptul la apărare.

Instanța de recurs constată că, decizia instanței de apel contestate cu recurs a fost emisă la 02 noiembrie 2017, iar cererea de recurs a fost înaintată la 20 noiembrie 2017, astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, prin prisma art. 434 CPC, consideră recursul depus în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 24 ianuarie 2018 completul din 3 judecători au considerat recursul admisibil și au decis examinarea acestora în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Prin prisma art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Examinând argumentele invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum denotă actele cauzei, înaintând acțiunea în judecată împotriva CA „Moldova – Astrovaz” SA, CA „Galas” SA a solicitat încasarea prejudiciului material în sumă de 199 336 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu examinarea cauzei în fond, Judecătoria Chișinău sediul Centru prin hotărârea din 19 ianuarie 2017 a admis integral cererea de chemare în judecată înaintată de CA „Galas” SA, a dispus încasarea din contul CA „Moldova-Astrovaz” SA în beneficiul CA „Galas” SA, a sumei de 199 336 lei în contul reparării pagubei

materiale apărute în baza raporturilor juridice de asigurare a autovehiculelor și a cheltuielilor de judecată în mărime de 5 980, 08 lei, soluție menținută de către instanța de apel prin decizia din 02 noiembrie 2017.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel a fost emisă contrar pretențiilor înaintate și cu încălcarea normelor de drept procedural, prin ce se impune casarea acesteia, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) Cod procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că instanța de apel judecând apelul urma să soluționeze raportul juridic apărut și să verifice legalitatea hotărârii primei instanțe în limitele pretențiilor invocate și motivelor aduse în susținerea acestora.

Așa dar, Colegiul constată că atât prima instanță cât și instanța de apel au respins demersul CA „Moldova-Astrovaz” SA privind dispunerea efectuării unei expertize auto-merceologice pentru constatarea atât a valorii prejudiciului cauzat, precum și valoarea automobilului la data accidentului, expertiză necesară pentru a exclude faptul ca valoarea prejudiciului cauzat ar putea depăși valoarea automobilului la data accidentului.

Totodată instanța de recurs menționează că, instanța de apel urma să rețină faptul că între raportul de constatare prezentat de CA „Galas” SA și raportul de evaluare a pagubelor efectuat de către expertul independent SRL „Exauto-Plus” (Ciobanu Andrian) există o diferență esențială între sumele constatate, această diferență constituind 90 184,09 lei, circumstanță ce urmează a fi elucidată de către instanță de apel.

Colegiul reține că prin același demers CA „Moldova-Astrovaz” SA a solicitat și înaintarea în fața expertului a întrebării privind valoarea medie pe piață a automobilului deteriorat pentru excluderea situației ca suma prejudiciului să nu fie mai mare decât însăși valoarea automobilului accidentat.

Art. 148 alin. (1) Cod de procedură civilă, stipulează că pentru elucidarea unor aspecte din domeniul științei, artei, tehnicii, meșteșugurilor artizanale și din alte domenii, apărute în proces, care cer cunoștințe speciale, instanța dispune efectuarea unei expertize, la cererea părții sau a unui alt participant la proces, iar în cazurile prevăzute de lege, din oficiu. Actele reviziei ori ale inspecțiilor departamentale, precum și raportul scris al specialistului, nu pot înlocui raportul de expertiză și nici exclude necesitatea efectuării expertizei în aceeași problemă.

Iar, art. 152 alin. (1), Cod procedură civilă prevede că părțile și ceilalți participanți la proces au dreptul să formuleze și să prezinte în instanță întrebări adresate expertului, însă numai instanța stabilește definitiv întrebările asupra cărora expertul urmează să se pronunțe. Instanța este obligată să motiveze respingerea întrebărilor propuse expertului de către părți și de către alți participanți la proces.

Astfel, consideră instanța de recurs că atât prima instanță cât și instanța de apel au încălcat principiul contradictorialității și egalității părților în proces, încălcându-se în acest sens dreptul la apărare.

Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecății și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanțe. Egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Potrivit jurisprudenței CEDO, principiul egalității armelor semnifică tratarea egală a părților pe toată durata desfășurării procedurii în fața unui tribunal, fără ca una din ele să fie avantajată în raport cu cealaltă parte din proces. Acest principiu - unul din elementele noțiunii mai largi de proces echitabil - impune fiecărei părți să i se ofere posibilitatea rezonabilă de a-și susține cauza sa în condiții care să nu o plaseze într-o situație de net dezavantaj în raport cu adversarul ei (cauza Ankerl contra Suediei, hotărârea din 18 februarie 1997; cauza Niderost - Huler contra Suediei, hotărârea 1997-1/24 noiembrie 1997).

Art. 6 CEDO, prevede că orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Colegiul reiterează și prevederile art. 20 din Constituția Republicii Moldova care prevede că orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

Motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că cererile lor au fost analizate cu atenție, și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemoțivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare va atrage casarea ei.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare admisă la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de

recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către CA „Moldova-Astrovaz” SA și a casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei/netemeiniciei acțiunii, urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu circumstanțele pricinii, probele administrate și cercetate și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

La judecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Compania de Asigurări „Moldova – Astrovaz” Societate pe Acțiuni.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2017, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Compania de Asigurări „Galas” Societate pe Acțiuni împotriva Companiei de Asigurări „Moldova – Astrovaz” Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Mirca Tatiana cu privire la încasarea prejudiciului material și se restituie cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecător

Maria Ghervas

Judecători

Luiza Gafton

Ion Druță

Dumitru Visternicean

Iuliana Oprea